

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia grudnia 2009 r.

Pan

Tomasz Lenar

**Dyrektor Powiatowego Zarządu Dróg
w Przeworsku**

LRZ – 410-20-05/2009
P-09/150

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła kontrolę w Powiatowym Zarządzie Dróg w Przeworsku (PZD) w przedmiocie działalności zarządzających drogami publicznymi w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego w latach 2007-2009 I półrocze.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 6 listopada 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność PZD w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego na zarządzanych drogach powiatowych.

Główny wpływ na negatywną ocenę miał fakt nie dopełnienia w badanym okresie obowiązków w zakresie prowadzenia kontroli okresowych dróg, mostów i przepustów, o których mowa w art. 62 ust 1 pkt 1a i pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zm.). PZD nie przeprowadzał kontroli rocznych dla żadnego z 117 (w latach 2007-2008) oraz ze 111 (w 2009 r.) odcinków dróg, a także żadnego z 480 przepustów leżących w ciągu tych dróg. Spośród 41 (w latach 2007-2008) i 42 (w 2009 r.) mostów rocznej kontroli poddano zaledwie 2 mosty w 2007 r., 6 mostów w 2008 r. i 1 most w 2009 r. Ocena powyższa wynika również z faktu, że PZD nie przeprowadzał udokumentowanej kontroli raz na 5 lat żadnego odcinka dróg oraz przepustów

znajdujących się w ciągu tych dróg. W okresie od 1999 r. tj. od powstania jednostki do 2009 r. PZD przeprowadził szczegółową kontrolę zaledwie 6 mostów (w tym jednego dwukrotnie). Pozostałe mosty nie były poddawane kontroli raz na 5 lat. Przeprowadzone kontrole mostów były przez pracownika posiadającego stosowne uprawnienia w tym zakresie i zaświadczenia o przynależności do Podkarpackiej Izby Inżynierów Budownictwa.

Z powodu ograniczonych środków PZD nie posiadał w pełni założonej ewidencji dróg, przepustów i obiektów mostowych odpowiadającej wymogom § 9 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w *sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom* (Dz. U. Nr 67, poz. 582). Takie działanie w ocenie NIK stanowiło naruszenie przepisu art. 20 pkt 9 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. *o drogach publicznych* (Dz. U. z 2007 r., Nr 19, poz. 115 ze zm.).

PZD zarządził 117 odcinkami dróg powiatowych o łącznej długości 319,3 km, a od 1 stycznia 2009 r. 111 odcinkami o łącznej długości 317,9 km., 41 (i 42 od 1 stycznia 2009 r.) obiektami mostowymi usytuowanymi w ciągu tych dróg, a także 480 przepustami drogowymi. Nawierzchnię nieulepszoną na koniec 2008 r. posiadało 3,5 km dróg powiatowych, co stanowiło 1,1% ogółu.

Wartość nakładów poniesionych na przebudowę oraz remonty dróg i obiektów mostowych w latach 2006-2008 ulegała zwiększeniu, zwłaszcza w latach 2007-2008 w porównaniu do roku 2006 i wynosiła odpowiednio 1.069 tys. zł, 4.228 tys. zł, i 5.301 tys. zł. Również nakłady poniesione na ich utrzymanie w badanym okresie wykazywały tendencję wzrostową i stanowiły 648 tys. zł w 2006 r., 832 tys. zł w 2007 r. i 1.311 tys. zł w 2008 r.

W kontroli stwierdzono, iż PZD dysponował planem rozwoju sieci drogowej w powiecie przeworskim, w którym wyszczególniano zadania inwestycyjne do realizacji na kolejne dwa lata.

Kontrola wykazała, że PZD posiadał stałą organizację ruchu jedynie dla 2 odcinków dróg powiatowych, natomiast brak ich było dla pozostałych 109 odcinków. Przejęte przez PZD dogi były wraz z istniejącym oznakowaniem i urządzeniami bezpieczeństwa ruchu. Bieżące utrzymanie i uzupełnianie oznakowania prowadzone przez PZD, było w oparciu o aktualne przepisy i zalecenia Komisji ds. organizacji ruchu. Pozytywnie należy ocenić stan oznakowania miejsc takich jak skrzyżowania, przejazdy kolejowe, przejścia dla pieszych, miejsca w pobliżu obiektów, do których uczęszczają dzieci. Na 10 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 41 km objętych oględzinami NIK stwierdzono prawidłowe oznakowanie wszystkich występujących w tych odcinkach dróg, wyżej opisanych miejsc

niebezpiecznych. Stan znaków drogowych nie budził zastrzeżeń, nie stwierdzono aby zieleń przydrożna wpływała negatywnie na utrudnienia w ruchu poprzez zasłanianie znaków drogowych, oraz poprzez ograniczoną widoczność. Stan nawierzchni 14 km dróg, co stanowiło 34,7% ogółu dróg poddanych oględzinom, to drogi z występującymi różnymi uszkodzeniami typu: łaty po naprawach, spękania poprzeczne, liniowe, siatkowe, nieliczne ubytki, połączenia technologiczne.

Pozytywnie należy ocenić działania PZD określone w ust. 1 pkt 1 lit g rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w *sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem* (Dz. U. Nr 177, poz. 1729). PZD dysponował danymi liczbowymi (pozyskiwane z KPP w Przeworsku) dotyczącymi ilości wypadków które miały miejsce w poszczególnych latach na drogach powiatowych, jak również prowadził analizy z udziałem pracownika PZD i Policji, w szczególności przy wypadkach śmiertelnych. Bezpieczeństwo ruchu drogowego i jego analiza na drogach powiatowych były także przedmiotem ocen dokonywanych przez komisje działające przy Starostwie. Liczba wypadków na drogach powiatowych w 2008 r. zmniejszyła się w porównaniu z okresem poprzednim o 1/3. Również zmniejszeniu w poszczególnych latach uległa liczba osób rannych w tych wypadkach.

W kontroli ustalono, że roboty inwestycyjne i modernizacyjne na drogach powiatowych wykonawcy prowadzili na podstawie uzgodnionych z PZD projektów tymczasowej organizacji ruchu. Jednakże terminy wprowadzenia czasowej organizacji ruchu nie pokrywały się z okresem prowadzonych robót na drodze (roboty trwały dłużej). Pomimo tego nie egzekwowano od wykonawców wydłużenia okresu obowiązywania czasowej organizacji ruchu. Takie działanie było niezgodne z § 4 ust 1 rozporządzenia w *sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem*. Miejsca budów i objazdy były czytelnie oznakowane i zabezpieczone zgodnie z projektem czasowej organizacji ruchu. Maszyny pracujące na budowie i materiały budowlane były odpowiednio zabezpieczone i nie zagrażały bezpieczeństwu ruchu na drodze. Oględziny dokonane przez NIK w miejscach gdzie wykonywano roboty drogowe wykazały, że oznakowano je zgodnie z projektami organizacji ruchu. Po zakończeniu prac oznakowania te bezzwłocznie usuwano.

PZD opracował plany zimowego utrzymania dróg powiatowych w badanym okresie, zgodnie z którymi odśnieżanie i zwalczanie śliskości zimowej, ulic miast Przeworska, Sieniawy i Kańczugi odbywało się wg III standardu, a pozostałych dróg powiatowych wg V

standardu. Odśnieżaniem objęte były wszystkie drogi powiatowe powiatu przeworskiego, a zwalczanie śliskości zimowej prowadzone było w wybranych niebezpiecznych miejscach.

W latach 2007-2009 I półrocze okresowymi pomiarami ruchu drogowego, o których mowa w art. 20 pkt 15 ustawy o *drogach publicznych* objęto jedynie 4 drogi powiatowe, na przebudowę których PZD składał wnioski o dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013. W ocenie NIK brak pełnych badań w tym zakresie może mieć wpływ na skuteczność planowanych rozwiązań technicznych (nośność nawierzchni, rozwiązania w zakresie organizacji ruchu).

W kontroli ustalono, że PZD dokonywał wycinki drzew w pasie drogowym na podstawie corocznego planu wycinki drzew. Drzewa przewidziane do wycinki były kwalifikowane na podstawie oględzin w terenie przez pracownika PZD i wycinane po uzyskaniu decyzji wójta lub burmistrza danej gminy. Kontrola wykazała, że PZD nie zrealizował w pełni nasadzeń nowych drzew, do czego został zobowiązany wydanymi decyzjami zezwalającymi na wycinkę drzew.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Założenie ewidencji dróg stosownie do obowiązujących przepisów.
2. Przeprowadzanie kontroli okresowych (rocznych i 5-cio letnich) dróg, obiektów mostowych i przepustów.
3. Wprowadzenia czasowej organizacji ruchu na drogach gdzie trwają roboty na rzeczywisty okres prowadzenia tych robót.
4. Dokonanie nowych nasadzeń drzew zgodnie z decyzjami wydanymi w tym zakresie.

Na podstawie art. 61 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie oczekuje od Pana Dyrektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały.